

системно, заохочує вдосконалення особистої майстерності своїх викладачів, постійно випробовує різноманітні освітні та технологічні інновації, перебудовує свідомість. Тобто вищий навчальний заклад через систему технологій стає здатним запропонувати оптимальну кількість і якість знання в тій формі і тими засобами, які максимально сприяють розвитку і реалізації здібностей особистості та суспільного розвитку [3, с. 228].

Література

1. Драйден Гордон. Революція в обучении. Научить мир учиться по-новому / Драйден Гордон, Вос Джанет. – М., «Парвинэ», 2003. – 670 с.
2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – К.: «К.І.С.», 2004. – 112 с.
3. Павловський Кшиштоф. Трансформація вищої освіти в ХХІ столітті: польський погляд / Кшиштоф Павловський – К.: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. – 230 с.
4. Светлова Е. Интервью с писательницей Татьяной Толстой о системе образования в США / Елена Светлова // Совершенно секретно. – № 4, 1990.
5. Темненко В. Кто научит вчителя (педагогіка вітчизняна й американська: знайдіть відмінності) / В. Темненко, З. Сейдаметова // День. – № 115, 1 липня 2005. – С. 6.

УДК 37.035.3: 613 (438)

Сливка Л. В.

ІНТЕГРАЦІЯ МАТЕРІАЛІВ ПОЛЬСЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ІЗ ПРАКТИКОЮ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ

Постановка проблеми. Новочасний етап соціально-економічної модернізації українського суспільства і розвитку педагогічної теорії та практики передбачає активну здоров'язбережувальну діяльність працівників освіти, відтак проблема якісної підготовки майбутніх учителів, здатних доцільно розв'язувати проблеми формування і зміцнення здоров'я дітей та молоді в межах освітніх закладів стає дедалі актуальнішою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Здійснений аналіз висновків вітчизняних науковців щодо шляхів ефективної організації здоров'яорієнтованого навчально-виховного процесу (О. Бондаренко, Г. Воскобойнікова, В. Звєкова, В. Коваль, В. Нестеренко, О. Омельченко, О. Філіпп'єва, ін.) засвідчує, що проблема формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх педагогів достатньо теоретично осмислена і обґрунтована. Разом з тим, більш глибокого і уважного вивчення потребує позитивний зарубіжний досвід, оскільки його інтеграція в український освітній простір сприятиме впровадженню нових підходів до здоров'язбережувального виховання зростаючої особистості.

Мета статті – висвітлити досвід автора щодо використання матеріалів науковців Польщі на лекційних і практичних заняттях з курсу навчального курсу «Методика навчання основ здоров'я в початкових класах», який вивчався на Педагогічному факультеті ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Виклад основного матеріалу дослідження. В процесі опрацювання теми «Сучасні підходи до формування і зміцнення здоров'я школярів через освіту» опрацьовували зміст статей Барбари Воинаровської «Зв'язки між здоров'ям та освітою» [4] і «Особливості сучасної здоров'язбережувальної освіти» [3].

Аналізуючи ефективні методи навчання основ здоров'я, опиралися на зміст праці Магдалени Воинаровської-Солдан (у співавторстві) «Вибрані питання методики здоров'язбережувальної освіти» [5] і формували у студентів уявлення про те, що підґрунтям сучасної методики навчання і виховання є орієнтація на мотивацію та активність учня. З огляду на це, кардинально міняються ролі вчителя і учня у навчанні: з ролі «експерта», який «повинен знати усе», учитель переходить у статус радника, обмежує оцінювання, коментарі та нав'язування власної думки, має відвагу сказати «не знаю, давайте перевіримо разом», має право на «незнання» і учіння разом із вихованцями, удосконалює уміння спілкуватися з учнями, створює атмосферу безпеки і довіри, вміє дотримувати рівновагу між програмовими вимогами та потребами учнів; натомість учень не сприймається, як «чистий аркуш», знання і досвід вихованців стають основою навчання, важливим є кореляція здобутих учнем знань та умінь з його «власною ситуацією» і потребами. Отже, навчання і виховання для здоров'я повинні бути орієнтовані на демократичні, а не моралізаторські засади [5, s. 24-25].

На заняттях використовували досить просте і водночас емке тлумачення польськими науковцями поняття «активні методи» (спосіб навчання, при якому учитель не передає готової інформації, але створює умови до самостійного навчання [5, s. 26]) і ознайомлювали студентів із запропонованою авторами методикою реалізації інтерактивних технологій навчання (роботи в малих групах, «мозкового штурму», дискусії, ситуативного моделювання – розігрування ситуацій за ролями, методу проєктів, портфоліо). Досить цікаво і детально у статті представлено методичні рекомендації щодо використання методу візуалізації та техніки «Намалюй і напиши» у формуванні здорового способу життя молодших школярів [5, s. 33-34].

Одним з питань для обговорення на практичному занятті «Форми організації здоров'язбережувального виховання» було вивчення розвідки Кшиштофа Осташевського «Зв'язки між здоров'язбережувальною освітою та шкільною програмою профілактики» [2]. Відтак, проєктуючи модель професійно-педагогічної діяльності учителя з організації здоров'язберігаючого довкілля молодших школярів, студенти уже мали уявлення про те, що крім навчання основ здоров'я, важливою сферою превентивної діяльності школи є профілактика ризикованої для здоров'я поведінки (у школах Польщі ця сфера спрямована на запобігання вживання учнями психоактивних речовин, попередження агресії у стосунках між учнями, ін.; важливим елементом цієї програми є запобігання ожирінню) [2, s. 53-54]. Аналізуючи зміст прочитаного у статті, крім іншого, студенти робили висновок про диференціацію понять у польській науковій термінології, а саме: здоров'язбережувальне виховання спрямоване на формування в учнів позитивної мотивації до способу життя, сприятливого для здоров'я, а профілактика – на подолання «паталогій» у житті школярів. З огляду на це, методика організації діяльності у цих напрямках повинна бути різною, натомість їх об'єднуючим «мостиком» є відома стратегія «розвитку життєвих навичок», серед яких важливими щодо профілактики тютюнопаління, вживання міцних трюнків та наркотичних речовин є навички конструктивного розв'язання проблем, здатність приймати оптимальні рішення, уміння визначити суть проблеми і причини її виникнення, позитивне ставлення до себе, інших людей та життєвих перспектив, уміння впоратися із тривогою і страхом, уміння переживати невдачі, уміння справлятися із горем, втратою, травмою, насиллям, застосування релаксаційних технік, навички асертивної поведінки, інші [1, с. 47-51; 2, s. 55].

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок. Інтеграція позитивного зарубіжного теоретико-методичного досвіду щодо здоров'язбережувального виховання із практикою вивчення певної навчальної

дисципліни дозволяє реалізувати в університетській підготовці майбутніх учителів низку принципів, як-от: відкритості (систематичне поповнення, оновлення, удосконалення знань про методіку здоров'яорієнтованої освіти), плюралізму (уможливлює варіативність «авторського» підходу викладача до організації занять на основі інваріантного змісту програми дисципліни), принцип компаративізму (дозволяє порівнювати вітчизняну теорію та практику здоров'язбережувального виховання школярів із зарубіжними надбаннями у цій сфері, що стає підґрунтям для об'єктивної оцінки досвіду українських теоретиків і практиків).

Література

1. Сливка Л. Методика викладання основ здоров'я в початкових класах : [навч.-метод. посіб.] / Лариса Сливка. – Івано-Франківськ: НАІР, 2014. – 164 с.
2. Ostaszewski Krzysztof. Związki między edukacją zdrowotną a szkolnym programem profilaktyki // Organizacja i realizacja edukacji zdrowotnej w szkole. Poradnik dla dyrektorów i nauczycieli szkół podstawowych / Praca zbiorowa pod redakcją Barbary Woynarowskiej. – Warszawa: ORE, 2014. – SS. 53-59.
3. Woynarowska Barbara. Cechy współczesnej edukacji zdrowotnej // Organizacja i realizacja edukacji zdrowotnej w szkole. Poradnik dla dyrektorów i nauczycieli szkół podstawowych / Praca zbiorowa pod redakcją Barbary Woynarowskiej. – Warszawa: ORE, 2014. – SS. 14-18.
4. Woynarowska Barbara. Związki między zdrowiem a edukacją // Organizacja i realizacja edukacji zdrowotnej w szkole. Poradnik dla dyrektorów i nauczycieli szkół podstawowych / Praca zbiorowa pod redakcją Barbary Woynarowskiej. – Warszawa: ORE, 2014. – SS. 9-10.
5. Woynarowska-Sołdan Magdalena. Wybrane zagadnienia metodyki edukacji zdrowotnej / Magdalena Woynarowska-Sołdan, Barbara Woynarowska // Organizacja i realizacja edukacji zdrowotnej w szkole. Poradnik dla dyrektorów i nauczycieli szkół podstawowych / Praca zbiorowa pod redakcją Barbary Woynarowskiej. – Warszawa: ORE, 2014. – SS. 9-10.

УДК 378.4:37.022

Слозанська Г. І.

КОНТЕКСТНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ В ГРОМАДІ

Вибір майбутньої професії та навчального закладу для її отримання є складовою професійного самовизначення особистості. В залежності від того наскільки професійна підготовка у навчальному закладі є органічно вибудованою, лаконічною, студенто- та професійно-орієнтованою настільки зазначений процес допоможе студентові розкритися, адаптуватися до нових умов, ототожнити себе із представниками певної професійної групи, або ж переорієнтувати особистість на іншу сферу майбутньої професійної діяльності. Тому перед ВНЗ стоїть невимовно складне завдання – організувати навчальний процес таким чином, щоб він максимально відповідав потребам ринку праці, вимогам суспільства до конкретних фахівців. Це стосується і студентів вищих навчальних закладів (ВНЗ) спеціальності «Соціальна робота» від професійної самосвідомості і компетентності яких невдовзі будуть залежати долі людей.

Якісно новим підходом до організації навчання студентів, їх професійної підготовки є контекстне навчання, яке дозволяє поєднати теоретичне навчання і практичну діяльність. Проте, вони не існують у чистому вигляді, а представлені через